

Onder andere de Inspectie van het Onderwijs heeft meermaals aangetoond dat de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs een kwetsbare overgang is in relatie tot kansengelijkheid. Zo krijgen leerlingen met hoger opgeleide ouders vaker een hoger advies dan leerlingen met eenzelfde eindtoetscore met lager opgeleide ouders. Een van de oorzaken is de vroege en vrij rigide selectie in het Nederlandse onderwijs. Op 11/12-jarige leeftijd wordt al voorgesorteerd op – bijvoorbeeld – een havodiploma op je zeventiende. De VO-raad pleit daarom al langer voor een flexibelere overgang voor leerlingen, en meer maatwerk en flexibiliteit in (ten minste) de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Zo kan de definitieve selectie worden uitgesteld en hebben leerlingen langer de tijd om te bekijken welk niveau passend is. Deze richting sluit ook aan bij het onlangs gepubliceerde discussiestuk 'Toekomst van ons Onderwijs', waarmee de onderwijsorganisaties AVS, FvOv, VO-raad, MBO Raad, PO-Raad, LAKS, Vereniging Hogescholen, VSNU, JOB MBO, CNV Overheid, CNV Onderwijs, Interstedelijk Studenten Overleg, Landelijke Studentenvakbond en Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang oproepen op tot een brede dialoog over de toekomst van ons onderwijs.

Ook lange termijn visie zoals de minister deze in zijn brief van juni 2019 schetst wat betreft de overgang van po naar vo sluit hierbij aan, zij het dat deze niet concreet uitgewerkt is. Het voorliggende wetsvoorstel gaat echter enkel in op de korte termijn. Gezegd hebbende dat er veel meer nodig is om kansengelijkheid tegen te gaan dan de hierbij gepresenteerde voornemens van de minister, is de reactie van de VO-raad op de korte termijn plannen als volgt.

Verandering van naam - Het veranderen van de naam van de eindtoets in doorstroomtoets is een zet in de goede richting. Hiermee doet de naam meer recht aan wat deze toets eigenlijk zou moeten zijn. Het enkel veranderen van de naam verandert echter niets aan de huidige functie van de toets en de huidige inrichting van de overgang.

Eén aanmeldmoment - Uit het onderzoek *'Impactanalyse. Nut, wenselijkheid en consequenties van één aanmeldmoment vo'* van Oberon – waarin 553 reacties uit het vo zijn opgenomen – blijkt dat ongeveer 71% van de vo-scholen positief, 13% neutraal en 15% negatief tegenover het inrichten van één aanmeldmoment staat.

Wanneer een leerling in de huidige situatie een bijstelling van het schooladvies krijgt, kan hij hiermee op ander niveau instappen. Soms houdt dit ook in dat de leerling naar een andere school toe kan/moet dan de school van initiële aanmelding. Het komt echter voor dat deze klas of school vol zit. De leerling heeft hiermee niet dezelfde kans als andere leerlingen om op de gewenste plek terecht te komen. Eén landelijk aanmeldmoment nadat de heroverwegingen in het po al hebben plaatsgevonden, komt hieraan tegemoet.

Daarbij hebben onze leden meermaals aangegeven veel hinder te ondervinden van de soms grote percentages wisselende aanmeldingen door de bijstellingen. Soms krijgt een vo-school ineens te maken met veel minder of veel meer aanmeldingen. Dit zorgt voor kleinere of juist vollere klassen, andere behoeftes aan formatie (vacatures, of toch contracten niet verlengen), het maken van een nieuw rooster ect. En dit allemaal aan het einde van het schooljaar. Eén landelijk aanmeldmoment nadat de heroverwegingen in het po al hebben plaatsgevonden, komt hieraan tegemoet.

Datum één aanmeldmoment - De VO-raad is blij te lezen dat het minister af ziet van de oorspronkelijke landelijke aanmelddatum van 1 mei. De VO-raad heeft vanaf het begin aangegeven dat deze datum onhaalbaar is. Ook uit het eerder genoemde onderzoek is dit naar voren gekomen. 50% van de respondenten ziet reële tot grote risico's of achten bepaalde activiteiten simpelweg onhaalbaar.

Wanneer het aanmeldmoment echter op 1 april wordt vastgesteld, is het aandeel vo-scholen dat grote risico's ziet of bepaalde activiteiten onhaalbaar acht fors kleiner. Rondom de warme overdracht, het besluit om wel of niet over te gaan tot plaatsing van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het vaststellen van het formatieplan en het oordeel van de MR hierover, het besluit om arbeidscontracten te verlengen of op te zeggen en de eventuele vacaturevervulling ziet ongeveer drie kwart nog wel risico's, zij het veel kleiner dan bij de datum 1 mei. Daarbij ziet de VO-raad ook de voordelen voor de leerlingen in het po van het juist zo laat mogelijk af nemen van de toets. Daarom sluiten wij aan bij de PO-Raad: 'Zo laat als mogelijk, zo vroeg als nodig.' Maar, vanwege het feit dat veel vo-scholen ook nog risico's zien bij de datum 1 april, moet dit een groot aandachtspunt zijn in de uitvoering en goed worden gemonitord.

Voorkeur voor omdraaien eindtoets/doorstroomtoets en het schooladvies – Net als (onder andere) de PO-Raad is de VO-raad van mening dat de uitslag van de doorstroomtoets onderdeel moet zijn van het schooladvies. De po-school moet gebruik kunnen maken van verschillende objectieve gegevens bij het vaststellen van het schooladvies. De doorstroomtoets is één van deze objectieve gegevens. In dit voorstel is hier niet voor gekozen.